

Příprava pro kurs SOC400

COLLINS, H.M. EVANS, R. *The Third Wave of Science Studies: Studies of Expertise and Experience*

Jedním z výstupů současných vědních studií (zřejmě díky výraznému vlivu konstruktivismu) byla značná míra relativizace vědy jakožto nezpochybnitelné sociální i politické autority, a částečné smazání hranic mezi zkušeností a věděním veřejnosti, a vědeckou expertízou. Problém legitimacy rozhodování (tj. podíl vlivu veřejnosti na politickém rozhodování o veřejných otázkách technického charakteru) tak byl pouze vystřídán problémem rozsahu (kompetence): kdo všechno by se na takovém rozhodování *měl* podílet?

Uvedený text připisuje tomuto problému konstitutivní význam, což je například ilustrováno snahou autorů o nastolení nové, tzv. Třetí vlny vědních studií, ve které by řešení tohoto problému hrálo jednu z hlavních rolí. Jestliže se První vlna věnovala vědě jako oblasti privilegovaných znalostí a Druhá (konstruktivismem inspirovaná) vlna později ve vztahu k vědecké znalosti a expertíze přinesla vlnu skepticismu a relativismu, pak ta poslední (při snaze navázat na poznatky druhé vlny) tuto formu vědění naopak do značné míry znovu rehabilituje (a rekonstruuje).

Problém expertízy je tedy postaven do centra pozornosti a dále rozpracován: je rozvíjena snaha o nalezení i normativní zdůvodnění hranic technické kompetence ve vztahu k rozhodovacím procesům. Vědecká expertíza je podrobena klasifikaci, jejíž účelem je delegitimace *obecně* vědecké kompetence (tj. založené *pouze* na členství ve vědecké komunitě) či kompetence založené *pouze* na oficiálně certifikované znalosti (diplom, absolventský titul). Naopak je zdůrazněna role specializované a neoficiální expertízy (expertíza založená na praktické zkušenosti s příslušným problémem). Zde autoři upozorňují na problém *překlada a komunikace* mezi oběma těmito typy expertního vědění. Docházejí rovněž k závěru, že podstatným znakem, který určuje způsob analýzy a identifikaci kompetencí nezbytných pro rozhodování je rovněž *typ* vědy, které se problém dotýká. Jestliže autoři upřesňují (tj. omezují) způsobilost ke konkrétní expertíze u komunity vědců, nezůstávají naopak dlužni ani upozornění na úskalí vědění a rozhodování většinového publika.

Výstup textu je tak pobídkou k diferenciaci expertízy a jejích nositelů – tj. kontextu, ve kterém je vyžadována pro rozhodování v záležitostech, kde se technická náročnost pochopení problému mísí s dopadem příslušného rozhodnutí na širokou veřejnost.

Alternativní název článku by mohl být „Věda v demokracii: Ke studiím expertízy a zkušenosti“.